

Belmin Söylemez: “Bütün mesele, bir şeyi anlatmaya çalışmak ve farklı yöntemler denemek”

2002 yılında da filmleriyle Film Merkezi'ne konuk olan yönetmen Belmin Söylemez, 14 Aralık 2005 tarihinde Hayatımın Fotoğrafı (2003) ve 34 Taksi'nin (2005) gösterimlerinin ardından katılımcıların sorularını yanıtladı.

Belmin Söylemez: Müşterileri kimi zaman taksi durağında bekleyerek, kimi zaman da işe her gün taksiyle giden arkadaşlarım, tanıdıklarım ve her yere taksiyle giden insanlarla konuşarak bulduk. O gün bir yere gideceklerse izleyerek, yoldan taksiye binerek, yani kimi zaman taksicilerle yolcu aldık, kimi zaman yolcularla taksi bekledik. Sağ koltukta hep bir kamera vardı. Bir hayli zordu; çünkü İstanbul'un yolları gerçekten çok kötü. Sürekli sallanmak ve ters oturmak bayağı zordu.

Yanılıyor muyum, bir kere televizyonda seyrettim gibi geliyor?

Televizyonda oynamadı ama parça gösterdiler. Diyalogların genelde doğal gelişmesini bekledim. Arada soru sordum. Mesela bazı diyaloglarda onlar bir şey anlatmaya başladıklarında soru sordum.

Kurgu yok muydu sonuçta?

Yoktu. İnsanların kameraya alışması için bir süre beklemek gerekiyordu. Bazı yolculukları ve insanların rahat olamadığı yerleri kullanmadım. Yolculukların uzun olması

insanların ve taksicinin alışması açısından iyi oldu. Aralarında çok doğal olanlar; fıkra anlatan, turist gezdiren gibi gerçekten çok doğal olup hiçbir şekilde aldırmayanlar da vardı.

Kadın taksi şoförlerine nasıl ulaştınız?

Belmin Söylemez: Onları araştırarak Taksiciler Birliği'nden ilk taksiciyi buldum: Bakırköy'dekini. O özel taksi durağını bir dergide okumuştum. Ben çekimlere başladığımda yayımlanmıştı. Fakat özel taksi durağı onlarla çekim yapmamı istemediler. Ben de hafif süslü olan, tespihi olan şoförlerden biriyle çekim yaptım, ilginçtir bir türlü o durağın yerini bana söylemediler. Neden bilmiyorum. Daha sonra da ondan türbanlı şoförü duydum ve onu da yine durağından araştırarak buldum. Eski arabaya da Beyazıt'ta dolaşırken rastlamıştım. Telefonunu almıştım. Çekimlere başlamak üzereydim. Çekimlere başladığımda plakayı vermişti yine de çekim yaptık. Oyuncaklı olana bir arkadaşım, tesadüfen binmiş ve telefonunu almış.

Filmdeki yaşlı teyzeyi nereden buldunuz?

O teyze bir akrabam. Bir davete gidiyordu, dizlerinde bir rahatsızlık olduğu için sokakta hiç yürüyemiyor, her yere taksiyle veya akrabalarının yardımıyla gidiyor.

Müşteri olarak taksiye binen yaşlı teyze ile taksi şoförünün arasındaki diyalog çok enteresan. Bir daha bu tarz diyalogları yakalayamadınız mı?

Daha sonra da benzer konuşmalar oldu ama ben en çok yaşlı teyzeninkini beğendim. Pilimut hala taksi olarak çalışıyor olsaydı daha iyi olacaktı; çünkü onunla yolcu alabilecektik. Plakayı kiraya verdiği için daha çok anılarını anlatmış gibi oldu.

Yaşlı teyzenin Anadol'a binmesi tesadüf mü?

Hayır, o gün ben Anadol'la gelmiştim. Bir gün öncesinde bir arkadaşım bahsetmişti. Yolda o şoförü gördüm, yanımdan geçti. Anadollu şoför sadece aboneleri taşıyormuş.

Aboneler arası büyük bir detektiflik ürünü olarak telefonunu bulduk.

Sakallı taksiciye Tahtakale'de mi rastladınız?

Hayır, biz başka taksiciyle çekim yapmaya durağa giderken tesadüfen bindik. Taksim İlkıyardım'ın önünden geçiyordu.

Çekimler ne kadar sürdü?

Çekimler iki yılı aşkın sürdü; çünkü aynı zamanda çalışıyordum, başka şeyler de yapıyordum. Arada kalan zamanlarda, vakit ve imkân buldukça devam etti.

Montajı ne kadar sürdü?

Montajı da dört ay falan sürdü. Çünkü elimde çok malzeme vardı. Hala da sonuçtan çok memnun değilim. Bienaldeki bir sergide gösterildi, orası için farklı bir montaj yaptım ve orada bazı görüntüleri daha fazla kullanma olanagım oldu; çünkü çok görüntülü bir montaj yaptım.

Boğaz köprüsündeki turistleri kullandınız mı orada? Türkiye'ye bakış açıları çok enteresan.

Hayır, kullanmadım. Evet, bence de çok ilginç, ama o daha çok görüntüye ve karşı tarafta şoförlerin birbirlerine bakışı.

Filminizde turistler, Asya'ya geçince bir anda her şeyin mistikleşmesini bekliyorlardı.

Aslında çok daha fazla yorum yaptılar. Ama onları kullanmadım, bana bile fazla geldiler. Boğaziçi Köprüsü'nden karşıya -Asya'ya- geçince her şeyin değişeceğini düşünüyorlardı. "Binalar nasıl, insanlar nasıl?" diye soruyorlardı. Karşıya -Asya'ya- geçince plakaların değişeceğini düşünüyorlardı. Plakaların değişmediğini görünce çok şaşırdılar.

Portrelerdeki başörtüsü olayını ilginç buldum. Oradaki akışkanlık da çok ilginçti.

Hacer'le tanıştığımızda tesettürlü değildi. Sonra ilk fotoğrafları çekildiğinde açıldı. Tesettürlü tercih ettiğini söyledi

ve daha sonra öğrendik tesettür kullandığını. Aslında iki kimliğiyle de var olduğunu iki fotoğrafı da belli ediyor. Hem açık istiyor, onu saklamıyor. Daha sonra da fotoğraflarda kendisini beğenmediğini söyleyerek tekrar çekilmek istediğini söyledi.

Oda projesi nasıl yaratıldı?

Belmin Söylemez: 2002'de Oda Projesi'ne bir video yapmıştım. Oda Projesi, Galata'da İtalyan Geçidi'nde bir dairede çalışmalarını sürdürüyordu. Daha sonra 8. Uluslararası İstanbul Bienali'nde çeşitli sanatçılarla değişik projeler yaptılar. Her hafta sonu bienal kapsamında farklı bir etkinlik yapıldı, farklı bir sergi oldu o mekânda. Bienalin başlangıcında çekimlere başladık ve bir buçuk ayda kurguladık, fotoğraflar ortaya çıktı ve çekim yapılan mekânda sergilendi. Fotoğraflar çekildi, 2-3 ay gibi bir süre içerisinde hem fotoğraflar, hem film ortaya çıktı. Bu projeyi gerçekleştiren herkes -fotoğrafları çekilenler de dahil-filmi ve ortaya çıkan ürünü birlikte izleme şansı buldu. Güzelliği hep beraber üretilen bir şey olmasındaydı.

Belmin Söylemez Kimdir?

1966 İstanbul doğumlu Söylemez, sinema, reklam ve TV sektörlerinde metin yazarı, kurgucu ve yönetmen olarak çalıştı. Video klipler, tanıtım filmleri çekti. Kısa film ve belgeselleri yurtiçi ve yurtdışında birçok festivalde gösterildi ve ödüller aldı. ARTE, SVT Sweden, YLE Finland, SBS Australia gibi TV kanallarında yayınlandı. 'Call me İstanbul' ZKM Karlsruhe (Almanya, 2004) ve 'Serbest Vuruş' 9. İstanbul Bienali'nde (2005) yer aldı.

Filmleri

Cephede Yeni Bir Şey Yok (1994)
 Uyku Hali (1999)
 Bıyık (2000)
 Zap! (2000)
 Dalgalar (2001)
 Pencereleer (2002)
 Hayatımın Fotoğrafi (2003)
 34 Taksi (2005)
 Bugün İstanbul Ne Kadar Güzel (2005)

Ödülleri

2000 Ankara Uluslararası Film Festivali Deneysel Dalda Birincilik Ödülü (*Uyku Hali*)
 2000 İFSAK Kısa Film Yarışması Deneysel Dalda Birincilik Ödülü (*Uyku Hali*)
 2001 Antalya Altın Portakal Kısa Film ve Video Festivali En İyi Deneysel Film Ödülü (*Zap*)
 2001 Antalya Altın Portakal Uluslararası Film Festivali En İyi Belgesel (*Bıyık*)
 2000 Romanya Ethnos Balkan Filmleri Belgesel Festivali Birincilik Ödülü (*Bıyık*)
 2002 İFSAK Kısa Film ve Belgesel Yarışması En İyi Video Kurmaca Film Ödülü (*Dalgalar*)